

คู่มือการพิจารณาพื้นที่
ที่ขอรับรองมาตรฐานระบบการผลิต
GAP และ Organic
ปี 2566

จัดพิมพ์โดย
กองพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าพืช
กรมวิชาการเกษตร
www.doa.go.th

คำนำ

ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) ได้จัดทำ “คู่มือการพิจารณาเอกสารเกี่ยวกับที่ดินเพื่อขอรับรองมาตรฐานระบบการผลิต GAP และ Organic” ฉบับปี 2561 และฉบับทบทวนปี 2563 แล้วนั้น ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับข้อสรุปจากการประชุมหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่เห็นควรให้การรับรองมาตรฐานระบบการผลิต GAP และ Organic เป็นการรับรองการปฏิบัติที่ดีของเกษตรกร โดยเน้นให้พื้นที่ที่ขอการรับรองมีการปฏิบัติที่สอดคล้องกับข้อกำหนดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม โดยไม่เกี่ยวข้องกับการอ้างสิทธิในการครอบครองพื้นที่หรือเอกสารสิทธิ์ **ทั้งนี้ อาจพิจารณานำไปใช้กับการรับรองการปฏิบัติที่ดีของเกษตรกรในระบบการผลิตอื่น เช่น การผลิตทางการเกษตรอย่างยั่งยืน การผลิตพืชอาหารสัตว์ ซึ่ง มกอช. ได้พิจารณาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมการข้าว กรมการค้าภายใน กรมการปกครอง กรมประมง กรมป่าไม้ กรมปศุสัตว์ กรมธนารักษ์ กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมหม่อนไหม กรมชลประทาน กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง สำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) การยางแห่งประเทศไทย และองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร เพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบการพิจารณาพื้นที่ในการขอรับการรับรองมาตรฐานระบบการผลิต GAP และ Organic สำหรับสินค้าพืช ปศุสัตว์ และสัตว์น้ำต่อไป**

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

21 เมษายน 2566

สารบัญ

เรื่อง

หน้า

มาทำความเข้าใจ กันก่อน

1

● หลักคิด

1

● การพิจารณาพื้นที่ที่ขอรับรองมาตรฐานระบบการผลิต

1

ผังขั้นตอนการพิจารณาของหน่วยรับรอง (CB)

3

รายการพื้นที่ที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม

4

แบบนี้หรือแบบนี้? ให้การรับรองมาตรฐานได้

5

กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

10

กรณีการใช้พื้นที่ในเขตลุ่มน้ำ

10

กรณีพื้นที่ที่มีความลาดชันเฉลี่ยเกินกว่า 35%

14

ภาคผนวก

ช่องทางการตรวจสอบพื้นที่ที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม

● กรมป่าไม้

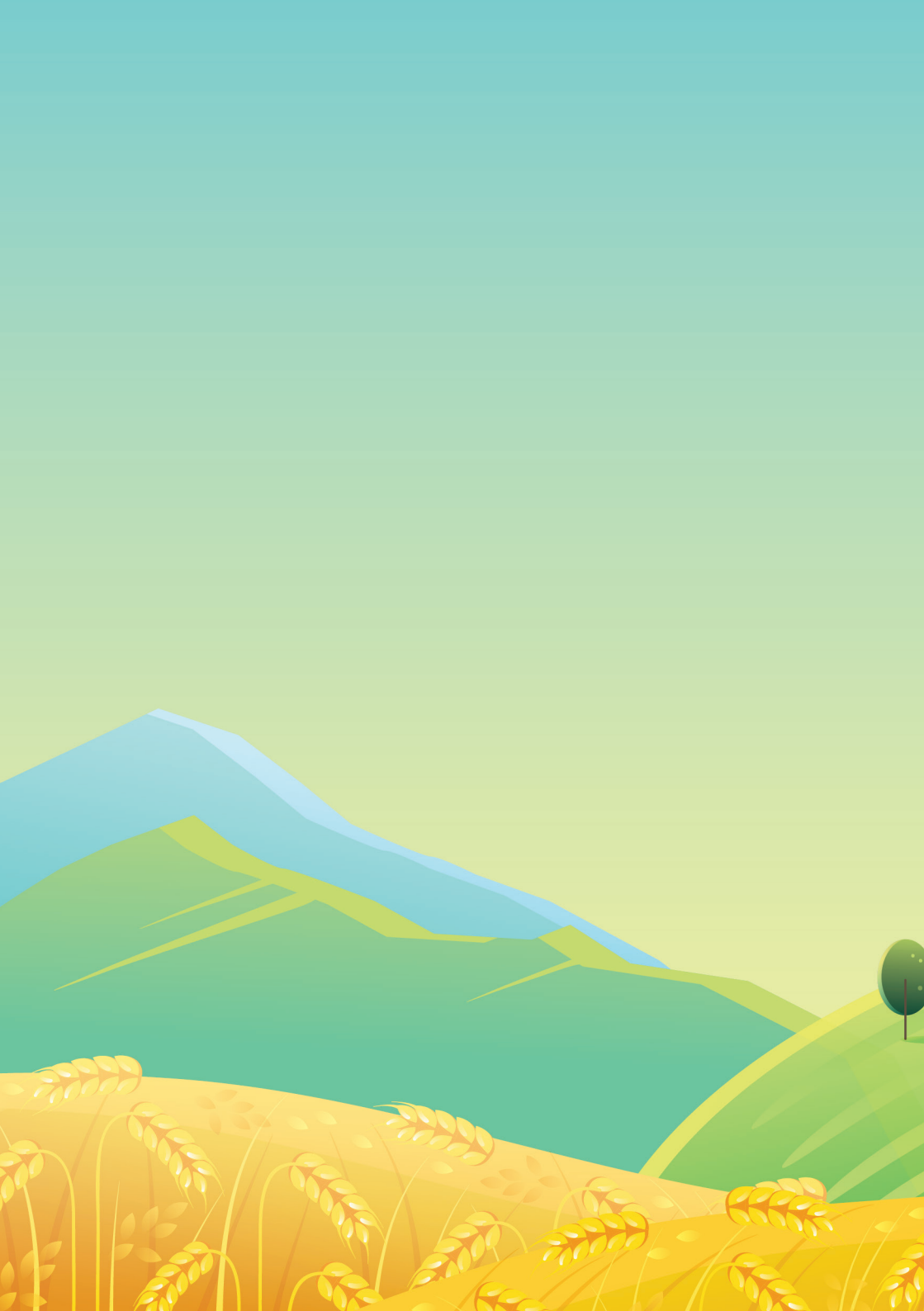
● กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

● กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

● กรมที่ดิน

● กรมพัฒนาที่ดิน

● กรมประมง

มาทำความเข้าใจกันก่อน

หลักคิด

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สนับสนุนให้เกษตรกรเข้าถึงมาตรฐานเพื่อผลิตสินค้าเกษตรที่มีความปลอดภัย และได้คุณภาพ ซึ่งการรับรองมาตรฐานระบบการผลิต GAP และ Organic เป็นการรับรองการปฏิบัติที่ดีของเกษตรกร ซึ่งนอกจากการให้ความสำคัญกับความปลอดภัยและคุณภาพของผลิตผลการเกษตรแล้ว ยังให้ความสำคัญกับ ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ผลิตที่ต้องสอดคล้องตามหลักการและมาตรฐานสากล ดังนั้น การพิจารณาให้การรับรองมาตรฐานระบบการผลิต GAP และ Organic ทั้งสินค้าพืช ปศุสัตว์ และสัตว์น้ำ ในส่วนของพื้นที่ที่ขอการรับรอง จึงพิจารณาเรื่องกฎหมายสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ

การพิจารณาพื้นที่ที่ขอรับรองมาตรฐานระบบการผลิต

เนื่องจากการรับรองมาตรฐานระบบการผลิต GAP และ Organic เป็นการรับรองการปฏิบัติที่ดีของเกษตรกรไม่ใช้การอ้างสิทธิการครอบครองพื้นที่ หรือการพิจารณาเรื่องเอกสารที่ดินหรือกรรมสิทธิ์ที่ดิน ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการสากล และมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร (มกษ. 9001-2564) ข้อกำหนด 3.2 พื้นที่ปลูก ข้อ 3.2.11 ที่ระบุว่า “พื้นที่ปลูกต้องไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีความลาดชัน และสอดคล้องกับข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หรือหลักเกณฑ์เงื่อนไขที่ส่วนราชการกำหนด รวมทั้งในแนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐาน มกษ. 9001(G)-2564 ระบุว่า “การปลูกพืชไม่ควรปลูกในพื้นที่ที่มีความลาดชันที่อาจก่อให้เกิดการพังทลายหรือดินถล่ม ซึ่งส่งผลกระทบต่อแหล่งน้ำ รวมถึงไม่บุกรุกพื้นที่ป่าหรือพื้นที่ห้ามตามกฎหมาย ซึ่งจะทำลายที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าและระบบนิเวศ” การพิจารณาพื้นที่เพื่อขอการรับรองให้เน้นไปที่ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม

ในขั้นตอนรับคำขอ หากหน่วยรับรอง (Certification Body; CB) พิจารณาว่าพื้นที่ที่ยื่นขอการรับรองอาจอยู่ในพื้นที่ที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายหรือพื้นที่ที่มีข้อห้ามตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมตามตารางที่ 1 โดยพิจารณาจากพิถีแปลง (ผ่านแอปพลิเคชัน ฐานข้อมูล แผนที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ หรือสอบถามจากหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง ตามช่องทางการติดต่อในภาคผนวกของคู่มือ) หรือจากเอกสารสิทธิ์/หลักฐานตามตารางที่ 2 และ 3 (ถ้ามี) สามารถขอข้อมูลหรือเอกสารเพิ่มเติมจากผู้ยื่นคำขอได้ หากผู้ยื่นคำขอไม่สามารถส่งข้อมูลเพิ่มเติม หน่วยรับรองอาจพิจารณาไม่รับคำขออนจนกว่าจะได้รับข้อมูลเพิ่มเติม

นอกจากนี้ เพื่อยืนยันว่าการรับรองมาตรฐานระบบการผลิตเป็นการรับรองการปฏิบัติที่ดีของเกษตรกร ไม่ใช่การอ้างสิทธิการครอบครองพื้นที่ ในเอกสารรับคำขอควรระบุข้อความเพื่อให้ผู้ขอการรับรองรับทราบ ดังนี้

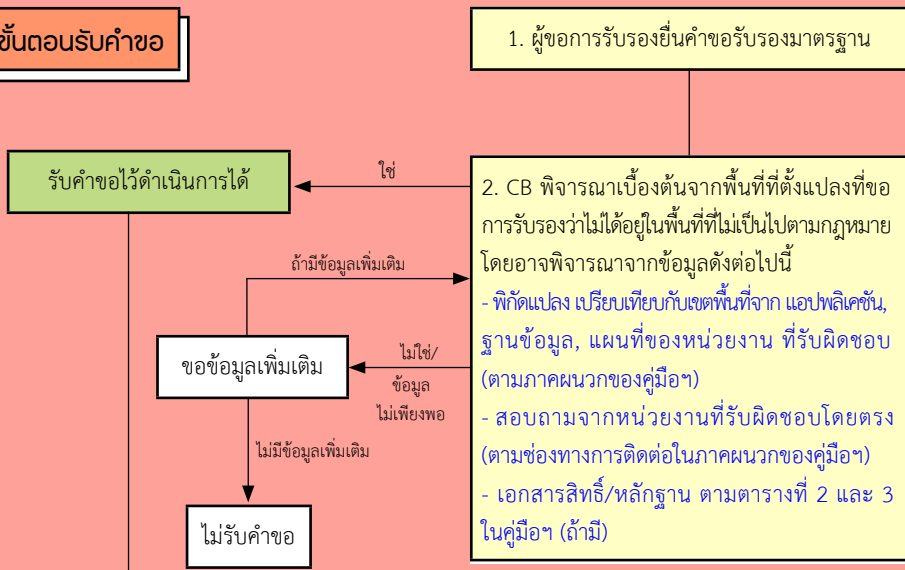
“การให้การรับรองมาตรฐานระบบการผลิต GAP หรือ Organic ไม่เป็นการรับรองสิทธิในที่ดิน ผู้ได้รับ การรับรองไม่สามารถนำไปใช้อ้างสิทธิในที่ดินได้ กรณีผู้ได้รับการรับรองมาตรฐานระบบการผลิต GAP หรือ Organic แล้ว และภายหลังพบว่าข้อมูลที่ได้รับการรับรองแจ้งเป็นเท็จ **หน่วยรับรองขอสงวนสิทธิ** ในการดำเนินการเพิกถอนใบรับรองตามระเบียบของหน่วยรับรอง”

ในขั้นตอนตรวจประเมินเมื่อ CB ลงไปตรวจสอบในพื้นที่จริงแล้ว พบว่าไม่สอดคล้องกับข้อกำหนด ในมาตรฐานหรือไม่เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมหรืออยู่ในเขตพื้นที่ห้ามตามกฎหมาย ตามตารางที่ 1 ให้พิจารณาข้อมูล/หลักฐานเพิ่มเติม ว่าเป็นพื้นที่ที่ได้รับสิทธิ หรืออนุญาตให้อยู่อาศัยหรือทำกินได้ ตามตารางที่ 2 และ 3 หรือไม่ ซึ่งถ้าไม่มีข้อมูลหรือหลักฐานมาแสดงได้ให้สรุปความไม่สอดคล้องข้อกำหนด

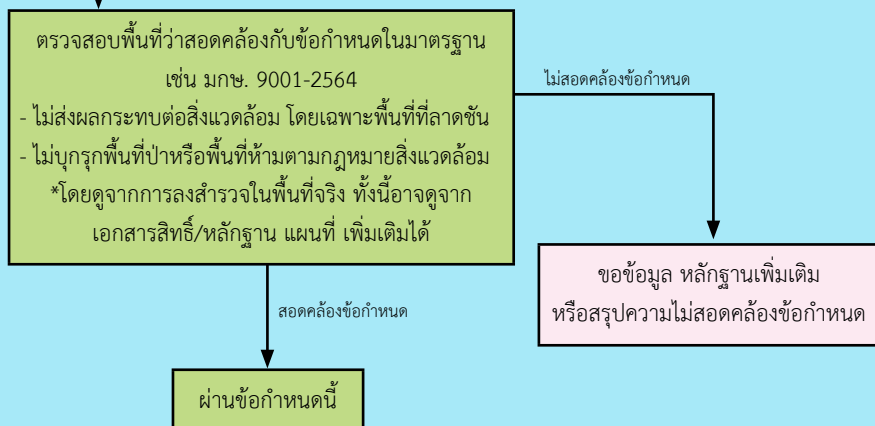

รายละเอียดขั้นตอนการพิจารณาของหน่วยรับรอง (CB) ดังต่อไปนี้ ผังขั้นตอนการพิจารณาของหน่วยรับรอง (CB)

ขั้นตอนรับคำขอ

ขั้นตอนตรวจสอบประเมิน

รายการพื้นที่ที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม

ในเบื้องต้นหน่วยรับรอง (CB) พิจารณาพื้นที่ที่ยื่นขอการรับรองซึ่งต้องไม่เป็นพื้นที่ที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 พื้นที่ที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม

รายการ	ข้อยกเว้น
1. ที่เขา ที่ภูเขา และพื้นที่ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศหวงห้าม ตามมาตรา 9 (2) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และพื้นที่ที่มีความลาดชันโดยเฉลี่ย 35% (19 องศา) ขึ้นไป ตามที่กำหนดไว้ในนโยบายป่าไม้แห่งชาติ	1. ผู้ครอบครองที่ดินมีสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายที่ดิน เช่น เป็นสมาชิกขบวนการฟื้นฟูชาติไทย 2. ผู้ครอบครองที่ดินมีสิทธิครอบครองมาก่อนการบังคับใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน (ก่อน 1 ธันวาคม พ.ศ. 2497) หรือมีหลักฐานแสดงว่าเป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมาย เช่น มีหลักฐานการแจ้งการครอบครอง (ส.ค.1)
2. ที่เกาะ	มีหลักฐานการแจ้งการครอบครอง (ส.ค.1) หรือใบจอง, ใบเหี้ยบย้า, น.ค. 3, ก.ส.น. 5 หรือเป็นที่ดินที่คณะกรรมการจัดที่ดินได้อนุมัติให้จัดแก่ประชาชน หรือเป็นที่ดินซึ่งได้มีการจัดหาผลประโยชน์ตามมาตรา 10 และ 11 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยคณะกรรมการจัดที่ดินได้อนุมัติแล้ว หรือเอกสารอื่นๆ ตามตารางที่ 2 และ 3
3. เขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ ป่าชายเลน หรือพื้นที่ที่ได้จำแนกให้เป็นเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี	1. มีหลักฐานการแจ้งการครอบครอง (ส.ค.1) หรือใบจอง, ใบเหี้ยบย้า, ตราจอง ไว้ก่อนการประกาศสงวนหรือหวงห้ามที่ดิน 2. พื้นที่ที่ได้รับอนุญาตจากกรมป่าไม้ ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ตามมติคณะรัฐมนตรี (ครม.) 16 ธันวาคม 2513 และ 13 สิงหาคม 2517 3. พื้นที่แก้ไขปัญหาการอยู่อาศัยทำกินในพื้นที่ป่าไม้ (ทุกประเภท) ตามมติคณะรัฐมนตรี 26 พฤศจิกายน 2561 4. พื้นที่ที่ได้รับอนุญาตจากการใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐ โดยทำกินในชุมชนตามนโยบายรัฐบาลในลักษณะแปลงรวม โครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน หรือบัญชีรายชื่อที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช.) จังหวัดให้การรับรองภายใต้โครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน หรือบัญชีรายชื่อที่ คทช. จังหวัดให้การรับรองภายใต้โครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาลคณะกรรมการที่ดินแห่งชาติ ที่ออกโดยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

แบบนี้ หรือแบบไหน?

ให้การรับรองมาตรฐานได้

ในกรณีที่ผลการตรวจสอบเบื้องต้นแสดงว่าพื้นที่ที่ยื่นขอการรับรองมาตรฐานอยู่ในเขตพื้นที่ หรืออาจจะทับซ้อนกับเขตพื้นที่ที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม (ตารางที่ 1) ผู้ยื่นขอการรับรองมาตรฐานสามารถแสดงเอกสาร/หลักฐานเพื่อให้หน่วยรับรอง พิจารณา ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 เอกสารที่สามารถใช้แสดงการได้รับการอนุญาตหรือยินยอมให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม

ประเภทเอกสาร	รายการ	เงื่อนไข
1. หนังสืออนุญาตการใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ	1.1 หนังสืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐ เป็นการชั่วคราวตามนโยบายแก้ไขปัญหาคาความยากจน	ชื่อในเอกสารต้องตรงกับชื่อผู้ขอการรับรองมาตรฐาน ถ้าไม่ตรงแต่เป็นชื่อของทายาท โดยธรรม หรือ คู่สมรส หรือ พ่อ-แม่ สามารถใช้ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามเอกสารแต่ละประเภทด้วย
	1.2 (ร่าง) พระราชกฤษฎีกากำหนดโครงการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติภายในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า (ชื่อเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า) พ.ศ.... และ (ร่าง) พระราชกฤษฎีกากำหนดโครงการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติภายในเขตอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.	ชื่อในเอกสารต้องตรงกับชื่อผู้ขอการรับรองมาตรฐาน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามเอกสารแต่ละประเภทด้วย
	1.3 หนังสืออนุญาตให้ได้รับการผ่อนผันให้มีสิทธิทำกินชั่วคราวในเขตป่าสงวนแห่งชาติ (ครั้งที่ 1) หรือ แบบ สทก.1	ชื่อในเอกสารต้องตรงกับชื่อผู้ขอการรับรองมาตรฐาน ถ้าไม่ตรงแต่เป็นชื่อของทายาท โดยธรรม หรือ คู่สมรส หรือ พ่อ-แม่ สามารถใช้ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามเอกสารแต่ละประเภทด้วย
	1.4 หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติ 1.4.1 หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์และอยู่อาศัยภายในเขตปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติ หรือ แบบ สทก.1ก และ สทก.2ก 1.4.2 หนังสืออนุญาตให้ทำการปลูกป่าหรือไม้ยืนต้นภายในเขตปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติ หรือแบบ สทก.1ข	ชื่อในเอกสารต้องตรงกับชื่อผู้ขอการรับรองมาตรฐาน ถ้าไม่ตรงแต่เป็นชื่อของทายาท โดยธรรม หรือ คู่สมรส หรือ พ่อ-แม่ สามารถใช้ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามเอกสารแต่ละประเภทด้วย

ประเภทเอกสาร	รายการ	เงื่อนไข
	1.5 หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ 1.5.1 หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์และอยู่อาศัยภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติหรือแบบ ป.ส.23 1.5.2 หนังสืออนุญาตให้ทำการปลูกสร้างสวนป่าหรือปลูกไม้ยืนต้นภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติหรือ แบบ ป.ส.31 1.5.3 หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ หรือแบบ ป.ส. 23-1 1.5.4 หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ หรือแบบ ป.ส. 23-2 1.5.5 กำหนดบริเวณพื้นที่ให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐเข้าใช้ประโยชน์ภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ หรือ แบบ ป.ส. 19-1 1.5.6 กำหนดบริเวณพื้นที่ให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐเข้าใช้ประโยชน์ภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ หรือ แบบ ป.ส. 19-2	ชื่อในเอกสารต้องตรงกับชื่อผู้ขอการรับรองมาตรฐาน ถ้าไม่ตรงแต่เป็นชื่อของทายาทโดยธรรม หรือ คู่สมรส หรือ พ่อ-แม่สามารถใช้ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามเอกสารแต่ละประเภทด้วย
	1.6 ใบอนุญาตทำประโยชน์ในเขตป่า ตามมาตรา 54 แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 1.6.1 แบบ ป.84-4 1.6.2 แบบ ทช 84/03 1.6.3 ใบอนุญาตทำประโยชน์ในเขตป่าตามมาตรา 54 แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 (ป่าที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้รักษาไว้เป็นสมบัติของชาติ) แบบ ป.ส. 84-3 1.6.4 ใบอนุญาตทำประโยชน์ในเขตป่าตามมาตรา 54 แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 หรือ แบบ ป.ส. 84-4	ชื่อในเอกสารต้องตรงกับชื่อผู้ขอการรับรองมาตรฐาน ถ้าไม่ตรงแต่เป็นชื่อของทายาทโดยธรรม หรือ คู่สมรส หรือ พ่อ-แม่สามารถใช้ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามเอกสารแต่ละประเภทด้วย
	1.7 สมุดประจำตัวผู้ได้รับการคัดเลือกให้ทำกิน ในชุมชนตามนโยบายรัฐบาลในลักษณะแปลงรวม โครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน หรือบัญชีรายชื่อ ที่ คทช. จังหวัดให้การรับรอง ภายใต้โครงการจัดที่ดิน ทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล (คทช.) ที่ออกโดย คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ	ตรวจสอบชื่อผู้ครอบครองสิทธิ กับชื่อผู้ขอการรับรองมาตรฐาน ถ้าไม่ตรงแต่เป็นชื่อของ ทายาทโดยธรรม หรือ คู่สมรส หรือ พ่อ-แม่ สามารถใช้ได้ แต่ให้ระบุว่าใครคือผู้ขอการรับรอง หรือทำการผลิตจริง ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามเอกสารแต่ละประเภทด้วย

ประเภทเอกสาร	รายการ	เงื่อนไข
2. เอกสารอื่น	2.1 หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์ที่ดิน ◆ พื้นที่โครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน (พื้นที่ลุ่มน้ำ ชั้นที่ 3, 4, 5 ก่อนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541) ตามมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 ◆ พื้นที่โครงการปลูกป่าเศรษฐกิจ (ลุ่มน้ำ 3, 4, 5 หลังมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 ถึงคำสั่ง คสช. ที่ 66/2557) ◆ พื้นที่โครงการจัดระเบียบการใช้ที่ดินป่าไม้ (ลุ่มน้ำ 1, 2 ก่อนมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541) ◆ พื้นที่โครงการปลูกป่าแบบมีส่วนร่วม (ลุ่มน้ำ 1, 2 หลังมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 ถึงคำสั่ง คสช. ที่ 66/2557)	ลงนามโดยหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่

ตารางที่ 3 เอกสารอื่นๆ ที่สามารถใช้พิจารณาเพื่อแสดงว่าพื้นที่ที่ขอการรับรองไม่ได้เป็นพื้นที่ต้องห้ามตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม

ประเภทเอกสาร	รายการ
1. เอกสารสิทธิตามกฎหมายที่ดิน	1.1 โฉนดที่ดิน ◆ น.ส.4 ◆ น.ส.4ก. ◆ น.ส.4ข. ◆ น.ส.4ค. ◆ น.ส.4ง. ◆ น.ส.4จ.
	1.2 โฉนดแผนที่, โฉนดตารางจอง, ตารางจองที่ตราว่าได้ทำประโยชน์แล้ว
	1.3 หนังสือรับรองการทำประโยชน์ ◆ น.ส.3 ◆ น.ส.3ก. ◆ น.ส.3ข. ◆ แบบหมายเลข 3
	1.4 ใบจอง ◆ น.ส.2 ◆ น.ส.2ก.
	1.5 ใบได้ส่วน(น.ส.5), ใบนำ
	1.6 ใบเหี่ยยบย่ำ, ตารางจอง
	1.7 แบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.1)
	1.8 บัญชีรับแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.2)
	1.9 ใบรับแจ้งความประสงค์จะได้สิทธิในที่ดิน (ส.ค.3)

ประเภทเอกสาร	รายการ
2. หนังสืออนุญาตการใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ	2.1 หนังสือสัญญาเช่าที่ราชพัสดุ เพื่อประกอบการเกษตร (ส.2/27)
	2.2 หนังสือออกให้กับสมาชิกนิคมสร้างตนเอง 2.2.1 หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน แบบ น.ค.1 2.2.2 หนังสือแสดงการทำประโยชน์ แบบ น.ค.3 2.2.3 สัญญาอนุญาตให้ใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในเขตนิคมสร้างตนเอง
	2.3 หนังสือออกให้กับสมาชิกนิคมสหกรณ์ 2.3.1 หนังสือรับรองการอนุญาตให้สมาชิกนิคมสหกรณ์เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของนิคมสหกรณ์ แบบ กสน.3 2.3.2 หนังสือแสดงการทำประโยชน์ แบบ กสน.5 2.3.3 หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์ในที่ดิน ที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้รับอนุญาต จากกรมป่าไม้ให้นำมาบริหารจัดการตามมติ ครม. 16 ธันวาคม 2513 และ 13 สิงหาคม 2517 2.3.4 หนังสืออนุญาตให้ใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในเขตนิคมสหกรณ์ 2.3.5 หนังสือรับรองให้เข้าทำการเกษตร
	2.4 หนังสือออกโดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 2.4.1 หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน แบบ ส.ป.ก.4-01, ส.ป.ก.4-01ก, ส.ป.ก.4-01ข, ส.ป.ก.4-01ค 2.4.2 หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินที่อยู่อาศัย แบบ ส.ป.ก.4-01ข 2.4.3 หนังสืออนุญาตให้ใช้ที่ดินเพื่อกิจการสาธารณูปโภคและกิจการอื่นๆ ในเขตปฏิรูปที่ดิน แบบ ส.ป.ก.4-31ก 2.4.4 สัญญาเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม แบบ ส.ป.ก.4-14ก 2.4.5 สัญญาเช่าซื้อที่ดินเพื่อเกษตรกรรม แบบ ส.ป.ก.4-18ข, ส.ป.ก.4-18, ส.ป.ก.4-18ก 2.4.6 หนังสือรับมอบที่ดิน แบบ ส.ป.ก.4-28ก และ ส.ป.ก.4-28ข 2.4.7 สัญญาเช่าที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์เพื่อประกอบกิจการสนับสนุน หรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในเขตปฏิรูปที่ดิน แบบ ส.ป.ก.4-107 2.4.8 สัญญาเช่าทำประโยชน์ในที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์เพื่อประกอบกิจการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในเขตปฏิรูปที่ดิน แบบ ส.ป.ก.4-108 2.4.9 หนังสือรับรองผู้ได้รับการคัดเลือกให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (กรณีผ่านการคัดเลือกให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินแต่ยังไม่ได้รับเอกสารสิทธิ) แบบ ส.ป.ก.5-01 2.4.10 หนังสือรับรองผู้ทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน แบบ ส.ป.ก.5-02 2.4.11 หนังสือรับรองผู้มีสิทธิได้รับการโอนสิทธิหรือรับมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (กรณีเกษตรกรขอโอนสิทธิหรือรับมรดกสิทธิแต่ยังไม่ได้รับเอกสารสิทธิ) แบบ ส.ป.ก.5-03

ประเภทเอกสาร	รายการ
	2.5 หนังสือที่ออกโดยกรมประมง 2.5.1 ใบอนุญาตให้ทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำ ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติ ของแผ่นดินตามมาตรา 79 แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม 2.5.2 หนังสือรับรองการแจ้งประกอบกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม ตามมาตรา 78 (1) แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

หมายเหตุ เอกสารเกี่ยวกับที่ดินตามตารางที่ 2 และ 3 เป็นเอกสารที่ใช้ประกอบการขอการรับรองมาตรฐานระบบการผลิตที่เป็นการรับรองการปฏิบัติที่ดีของเกษตรกร หากประเภทของเอกสารที่ระบุ มีการแก้ไขปรับปรุงหลังจากวันที่เผยแพร่ ให้พิจารณาตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องฉบับปัจจุบัน

กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

(ข้อมูลประกอบเพิ่มเติม)

การพิจารณาให้การรับรองมาตรฐานระบบการผลิต GAP และ Organic เน้นไปที่ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะพิจารณานหนักกว่าต้องไม่ใช้พื้นที่ลาดชัน อาจก่อให้เกิดการพังทลายหรือดินถล่ม ดังนี้

1. พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562
2. พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507
3. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535
4. พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562
5. พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535
6. พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. 2558

กรณีการใช้พื้นที่ในเขตลุ่มน้ำ

(ข้อมูลประกอบเพิ่มเติม)

สำหรับการใช้พื้นที่ในเขตลุ่มน้ำซึ่งอาจเสี่ยงต่อการปนเปื้อนของสารเคมีสังเคราะห์ลงในแหล่งน้ำตามธรรมชาติ มีความหมายและแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

ลุ่มน้ำ คือ หน่วยพื้นที่หนึ่งทีประกอบด้วยทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรชีวภาพ ทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น (คุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์) และทรัพยากรคุณภาพชีวิต (สังคมสิ่งแวดล้อม) ระบบลุ่มน้ำประกอบด้วยทรัพยากรเหล่านี้อยู่ร่วมกันคล่องกันอย่างกลมกลืนจนมีเอกลักษณ์และพฤติกรรมร่วมกัน เป็นลุ่มน้ำที่มีลักษณะและแสดงบทบาทเฉพาะ จึงมักเรียกลุ่มน้ำเป็นทรัพยากรลุ่มน้ำ หรือระบบทรัพยากร

พื้นที่ลุ่มน้ำ หมายถึง หน่วยของพื้นที่ซึ่งล้อมรอบด้วยสันปันน้ำ (boundary) เป็นพื้นที่รับน้ำฝนของแม่น้ำ สายหลักในลุ่มน้ำนั้นๆ เมื่อฝนตกลงมาในพื้นที่ลุ่มน้ำจะไหลออกสู่ลำธารสายย่อยๆ (sub-order) แล้วรวมกันออกสู่ ลำธารสายใหญ่ (order) และรวมกันออกสู่แม่น้ำสายหลัก (mainstream) จนไหลออกปากน้ำ (outlet) ในที่สุด

ต้นน้ำลำธาร หมายถึง พื้นที่ตอนบนของกลุ่มน้ำซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันไปจนถึงสันปันน้ำ เช่น กลุ่มน้ำเจ้าพระยา ซึ่งมีแม่น้ำสายหลักคือ แม่น้ำเจ้าพระยา ต้นน้ำเจ้าพระยาก็คือ พื้นที่ตอนบน เช่น บริเวณ จังหวัดเชียงใหม่ ลำปาง แพร่ น่าน ฯลฯ ซึ่งพื้นที่เหล่านี้ ประกอบไปด้วยลุ่มน้ำย่อยขนาดเล็ก ซึ่งเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธาร ที่รองรับน้ำฝน และปลดปล่อยน้ำท่าไหลรวมลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา

ต้นน้ำลำธาร ในด้านที่ตั้งของพื้นที่ พบว่า มติคณะรัฐมนตรี เรื่องการกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำและ ข้อเสนอแนะมาตรการการใช้ที่ดินในเขตชั้นคุณภาพลุ่มน้ำต่าง ๆ กำหนดให้สวน รักษา และ พื้นฟูสภาพ พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1 ของทุกกลุ่มน้ำสำคัญไว้เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารของประเทศ และกำหนดให้พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 2 ของทุกกลุ่มน้ำสำคัญเป็นแหล่งต้นน้ำ ลำธารลำดับรองของประเทศ

ต้นน้ำลำธาร ในด้านอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย พบว่า กรมป่าไม้มีอำนาจหน้าที่ที่จะบริหาร จัดการ และอนุรักษ์ พื้นที่ต้นน้ำลำธารเฉพาะในพื้นที่ป่าไม้ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 และ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535

ดังนั้น **ต้นน้ำลำธาร** ในที่นี้จึงหมายถึง พื้นที่ที่กำหนดไว้เป็นพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 และพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 2 ที่อยู่ในเขตพื้นที่ป่าไม้ตามบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การจัดการลุ่มน้ำ หมายถึง การจัดการพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดที่มีขอบเขตที่แน่ชัด โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ได้น้ำ ที่มีปริมาณเหมาะสม (quantity) คุณภาพดี (quality) และมีระยะเวลาการไหล (timing) ตลอดทั้งปี อย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งสามารถควบคุมเสถียรภาพของดินและการใช้ทรัพยากรอื่นๆ ในพื้นที่นั้นด้วย

การจัดการต้นน้ำลำธาร หมายถึง การจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยซึ่งอยู่ตอนบนของกลุ่มน้ำเป้าหมาย

การจัดการต้นน้ำลำธาร สำหรับประเทศไทยซึ่งมีชุมชนตั้งถิ่นฐานและอาศัยทำกินอยู่จำนวนมาก ดังนั้น วัตถุประสงค์ในการจัดการพื้นที่ต้นน้ำลำธาร ควรจะครอบคลุมองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ เพื่อดำเนิน การจัดการต้นน้ำลำธารของประเทศ ให้สามารถเอื้ออำนวยผลผลิตของน้ำได้อย่างยั่งยืน โดยให้มีปริมาณน้ำที่พอเพียง มีคุณภาพที่ดี และมีระยะเวลาการไหลที่สม่ำเสมอ ตลอดจนสามารถควบคุมเสถียรภาพของดิน และการใช้ทรัพยากรอื่นควบคู่ไปกับ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต้นน้ำลำธาร ให้สามารถยังชีพอยู่ได้อย่างพอเพียงบนพื้นฐานของการอนุรักษ์ดินและน้ำ และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

ความหมายเกี่ยวกับ ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ

ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ หมายถึง การแบ่งเขตพื้นที่ลุ่มน้ำตามลักษณะกายภาพและศักยภาพทางอุทกวิทยา และทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อประโยชน์ในการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพในลุ่มน้ำนั้นๆ แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 เป็นพื้นที่ลุ่มน้ำที่ควรสงวนไว้เป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธารโดยเฉพาะ เนื่องจากว่าอาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินได้ง่ายและรุนแรง โดยมีการแบ่งออกเป็น 2 ระดับชั้นย่อย คือ พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1A ได้แก่ พื้นที่ต้นน้ำลำธารที่ยังมีสภาพป่าสมบูรณ์ ในปี พ.ศ. 2525 สำหรับลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน ชี มูล และลุ่มน้ำภาคใต้ ปี พ.ศ. 2528 สำหรับลุ่มน้ำภาคตะวันออก และปี พ.ศ. 2531 สำหรับลุ่มน้ำตะวันตก ภาคกลาง ลุ่มน้ำป่าสัก ลุ่มน้ำภาคเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือ และส่วนอื่นๆ (ลุ่มน้ำชายแดน) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1B เป็นพื้นที่ที่สภาพป่าส่วนใหญ่ได้ถูกทำลาย ตัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงเพื่อการพัฒนาหรือการใช้ที่ดินรูปแบบอื่นก่อน พ.ศ. 2525

พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 2 เป็นพื้นที่ที่มีค่าดัชนีชั้นคุณภาพลุ่มน้ำตามการศึกษาเพื่อจำแนกชั้นคุณภาพลุ่มน้ำของแต่ละลุ่มน้ำได้กำหนดไว้ พื้นที่ดังกล่าวเหมาะต่อการเป็นต้นน้ำลำธารในระบอบรองจากพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 สามารถนำพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นนี้ไปใช้เพื่อประโยชน์ที่สำคัญอย่างอื่นได้ เช่น การทำเหมืองแร่ เป็นต้น

พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 3 เป็นพื้นที่ที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ทั้งการทำไม้ เหมืองแร่ และการปลูกพืชเชิงกรรมประเภทไม้ยืนต้น

พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 4 โดยสภาพป่าของลุ่มน้ำชั้นนี้ได้ถูกบุกรุกแผ้วถางเป็นที่ใช้ประโยชน์ เพื่อกิจการพืชไร่เป็นส่วนใหญ่

พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5 พื้นที่นี้โดยทั่วไปเป็นที่ราบหรือที่ลุ่มหรือเนินลาดเอียงเล็กน้อย และส่วนใหญ่ป่าไม้ได้ถูกแผ้วถางเพื่อประโยชน์ด้านเกษตรกรรม โดยเฉพาะการทำนาและกิจการอื่นไปแล้ว

แนวทางการดำเนินการ

1. **พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 และ 2** ให้ราษฎรที่อยู่และทำกินภายใต้โครงการร่วมระหว่างรัฐและราษฎรในพื้นที่ที่สามารถขอการรับรอง GAP และ Organic ได้ โดยให้หน่วยงานรัฐที่ดำเนินโครงการร่วม ทำหนังสือมาที่หน่วยรับรองพร้อมส่งโครงการและรายชื่อเกษตรกรสำหรับใช้เป็นหนังสือรับรองได้ แต่ควรส่งเสริมการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ซึ่งไม่มีการใช้สารเคมีสังเคราะห์ในการผลิตเนื่องจากเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธาร

นอกจากนี้ พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 1 และ 2 ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ราษฎรที่อยู่อาศัยในพื้นที่ที่กรมป่าไม้ดำเนินการตามมาตรการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2561 เรื่อง พื้นที่ป่าหมายและกรอบมาตรการแก้ไขปัญหาการอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้ (ทุกประเภท) ดังนั้น ราษฎรที่อยู่อาศัยทำกินในพื้นที่ที่กรมป่าไม้ได้ดำเนินการตามกรอบมาตรการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2561 แล้ว ราษฎรขอรับเอกสารยืนยันจากกรมป่าไม่ว่าเป็นผู้อยู่ในโครงการ ทั้งนี้ มาตรการสำหรับพื้นที่ลุ่มน้ำ 1 และ 2 ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเป็นไปในลักษณะ ของการใช้ที่ดินโดยคำนึงถึงมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ ควบคุมผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ลดการชะล้างพังทลาย ส่งเสริมและสนับสนุนให้ปลูกป่า 3 อย่างแบบมีส่วนร่วม หรือคัดเลือกพันธุ์ไม้ตามแนวพระราชดำริปลูกป่า 3 อย่าง

2. **พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 3, 4 และ 5** ขอให้รกรการจัดสรรให้แล้วเสร็จ

เนื่องจากในปัจจุบันนโยบายในการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินตลอดจนการจัดระเบียบการใช้ที่ดินตามนโยบายของรัฐบาลอยู่ในการดำเนินการของ คทช. โดยมีกรอบแนวทางการดำเนินงานในลักษณะอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐเป็นกลุ่มหรือชุมชน (ในรูปแบบแปลงรวม) เรียกชื่อว่า “การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน” กรณีเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติจะดำเนินการอนุญาตให้ทำประโยชน์และอยู่อาศัยตามมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 ในลักษณะแปลงรวม ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนำไปจัดที่ดินให้แก่ราษฎร หากเกษตรกรมีรายชื่อเป็นผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินจาก คทช. สามารถใช้เอกสารดังกล่าวมายื่นขอการรับรองมาตรฐานระบบการผลิต GAP และ Organic ได้เช่นเดียวกัน ปัจจุบันจึงไม่มีการออกหนังสืออนุญาตให้มีสิทธิทำกินชั่วคราว (สทก.) ซึ่งเป็นการอนุญาตเป็นรายบุคคลหรือปัจเจก

กรณีพื้นที่ที่มีความลาดชันเฉลี่ยเกินกว่า 35%¹

(ข้อมูลประกอบเพิ่มเติม)

หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท 0516.5/14296 ลงวันที่ 17 มิถุนายน 2558 เรื่อง ขอรทราบหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการออกเอกสารสิทธิในที่ดินที่มีความลาดชันเฉลี่ยเกินกว่า 35% ตอบข้อหารือของกรมป่าไม้ กรมป่าไม้ขอทราบหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการออกเอกสารสิทธิในที่ดินที่มีความลาดชันเฉลี่ยเกินกว่า 35% (19 องค์)

กรมที่ดินพิจารณาแล้วเห็นว่า พื้นที่ที่มีความลาดชันเฉลี่ย 35% ขึ้นไป เดิมไม่มีบทบัญญัติของ กฎหมายกำหนดห้ามมิให้มีการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน แต่ภายหลังได้มีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2528 เรื่อง นโยบายการป่าไม้แห่งชาติ ข้อ 17 กำหนดให้พื้นที่ที่มีความลาดชันโดยเฉลี่ย 35% ขึ้นไปเป็นพื้นที่ป่าไม้ โดยไม่อนุญาตให้มีการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์

ซึ่งกรมที่ดินได้แจ้ง แนวทางการดำเนินการตามนโยบายป่าไม้แห่งชาติในเรื่องการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ดังนี้

1. ไม่อนุญาตให้มีการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ตามประมวลกฎหมายที่ดินในพื้นที่ที่มีความลาดชันโดยเฉลี่ย 35% ขึ้นไป ตามที่กำหนดไว้ในนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ซึ่งกำหนดไว้เป็นพื้นที่ป่าไม้ หากมีความจำเป็นจะดำเนินการใดในพื้นที่ดังกล่าว ควรจะให้เขาหรือขอ สัมปทานโดยขออนุมัติคณะรัฐมนตรีเป็นรายๆ เว้นแต่กรณีที่มีราษฎรมีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายอยู่ก่อนแล้ว

2. กรณีราษฎรรายใดมีสิทธิครอบครองมาก่อนการประกาศใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน ถือว่าผู้นั้นมีสิทธิครอบครองตามกฎหมาย แม้ว่าที่ดินผืนนั้นจะมีความลาดชันเฉลี่ยเกินกว่า 35% อนุญาตให้ออกเอกสารสิทธิได้ แต่การอนุญาตควรมิเงื่อนไขเพื่อป้องกันผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมไว้ด้วย เช่น ห้ามทำการเกษตรอย่างถาวร

ต่อมาเมื่อมีการประกาศใช้กฎกระทรวง ฉบับที่ 43 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติ ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 ซึ่งตามกฎหมายกระทรวงได้กำหนดให้ที่ดินที่คณะรัฐมนตรีสงวนไว้เพื่อรักษา ทรัพยากรธรรมชาติหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น เป็นที่ดินต้องห้ามมิให้ออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน จึงเป็นผลให้พื้นที่ที่มีความลาดชันโดยเฉลี่ย 35% ขึ้นไป ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2528 เป็นที่ดินต้องห้ามมิให้มีการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ตามกฎกระทรวงดังกล่าวด้วย

¹ ที่มา : แนวทางการตรวจสอบที่เขา ที่ภูเขา และที่ลาดชันเฉลี่ยเกิน 35% ขึ้นไปเพื่อการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน. กรมที่ดิน. สิงหาคม 2558

ดังนั้น ในการพิจารณาออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินที่มีความลาดชันเฉลี่ย 35% ขึ้นไป ต้องพิจารณาตามนโยบายหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท 0713/ว 19779 ลงวันที่ 15 กันยายน 2531 เรื่อง นโยบายป่าไม้แห่งชาติ ดังนี้

1. กรณีที่ผู้ขอมีหลักฐานการแจ้งครอบครองที่ดิน (ส.ค.1) โดยมีการครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดิน โดยชอบด้วยกฎหมาย ถือว่าผู้ขอเป็นผู้มีสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน จึงสามารถออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินได้

2. กรณีที่ผู้ขอมีหลักฐานการได้สิทธิในที่ดินมาก่อนวันที่มีมติคณะรัฐมนตรี (3 ธันวาคม 2528) เช่น หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3, น.ส.3 ก.) ใบจอง, หนังสือแสดงการทำประโยชน์ (น.ค.3, กสน.5) ตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511 เป็นต้น โดยมีการครอบครองและทำประโยชน์ที่ดิน และหลักฐานดังกล่าวเป็นหลักฐานที่ออกมาโดยชอบด้วยกฎหมาย ถือว่าผู้ขอเป็นผู้มีสิทธิในที่ดิน ตามประมวลกฎหมายที่ดิน จึงสามารถออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินได้

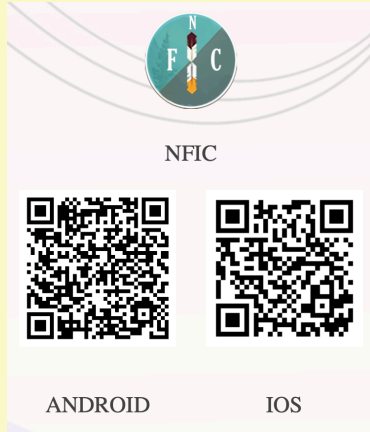

¹ ที่มา : แนวทางการตรวจสอบที่เช่า ที่ภูเขา และที่ลาดชันเฉลี่ยเกิน 35% ขึ้นไปเพื่อการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน. กรมที่ดิน. สิงหาคม 2558

ภาคผนวก

ช่องทางการตรวจสอบพื้นที่ที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม
(ข้อมูลประกอบเพิ่มเติม)

แอปพลิเคชัน/ฐานข้อมูล/แผนที่
สำหรับตรวจสอบแนวเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ของกรมป่าไม้

<https://www.forest.go.th/land/application/>

เป็นเครื่องมือสำหรับช่วยในการ ตรวจสอบ วางแผน บริหารจัดการพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

หน่วยงานส่วนภูมิภาคของกรมป่าไม้ "สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 1-13 : ส่วนจัดการที่ดินป่าไม้"

https://forestinfo.forest.go.th/telephone_region.aspx

หน้าเว็บไซต์ของกรมป่าไม้

ข้อมูลสารสนเทศ

หน้าเว็บไซต์ : ส่วนจัดการทรัพยากรป่าไม้ 1 (เชียงใหม่)

สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 1 (เชียงใหม่)

052-081758

094-9395342

นางสาวกัญญา งามชู (เจ้าพนักงานป่าไม้ชำนาญงาน)

นางสาวกัญญา งามชู (เจ้าพนักงานป่าไม้ชำนาญงาน)

สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 1 (เชียงใหม่)

ผู้บริหาร	สถานที่ตั้ง	โทรศัพท์/โทรสาร
นายกมล นวลใส ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 1 (เชียงใหม่)	164 ถนนเจริญประเทศ อำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่ 50100	052-081758#103 โทรสาร. 052-081758
ส่วนอำนวยการ		
นายศุภกมล นวลใส ผู้อำนวยการส่วนอำนวยการ	164 ถนนเจริญประเทศ อำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่ 50100	0819590579 โทรสาร. 052-081758 ต่อ 103
ส่วนส่งเสริมการป่าไม้		
นายศิษย์ หอมประเสริฐ ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการป่าไม้	164 ถนนเจริญประเทศ อำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่ 50100	052-081758 โทรสาร. 052-081758 ต่อ 103
ส่วนจัดการป่าไม้		
นายฉัตรชัย หอมประเสริฐ ผู้อำนวยการส่วนจัดการป่าไม้	164 ถนนเจริญประเทศ อำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่ 50100	052-081758 โทรสาร. 052-081758 ต่อ 103
ส่วนวิชาการและกฎหมาย		
นายณัฐชัย สิทธิชัย ผู้อำนวยการส่วนวิชาการและกฎหมาย	164 ถนนเจริญประเทศ อำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่ 50100	052-081758, 064-9983983 โทรสาร. 052-081758 ต่อ 103

แอปพลิเคชัน สำหรับตรวจสอบป่าชายเลน ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

แอปพลิเคชัน : DMCR4Thai

ทั้ง App Store และ Play Store กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

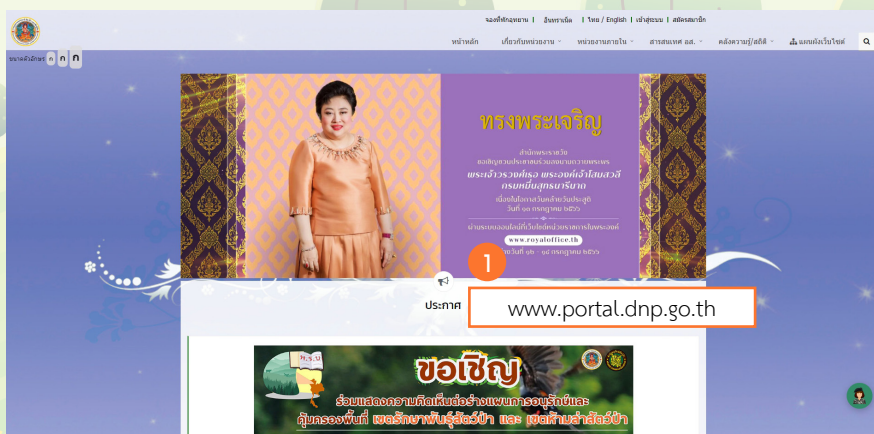
โทรศัพท์ 0 22141 1299 โทรสาร 0 2143 9249

ช่องทางการติดต่อสำหรับตรวจสอบข้อมูลในเขตอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

อยู่ระหว่างการจัดทำแอปพลิเคชัน

ทั้งนี้ เว็บไซต์ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช มีรายละเอียดดังนี้

ช่องทางการติดต่อกรมที่ดิน

ช่องทางการติดต่อสำหรับตรวจสอบข้อมูลเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ของกรมพัฒนาที่ดิน

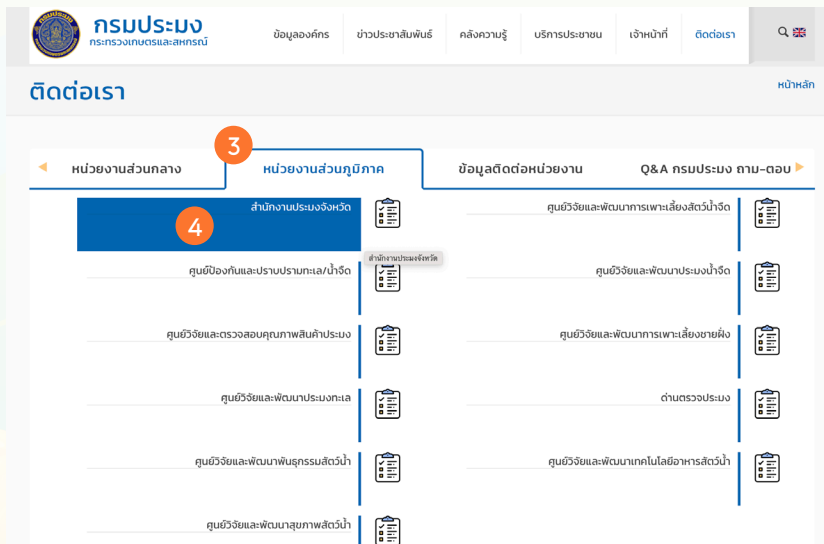

ช่องทางการติดต่อสำหรับตรวจสอบข้อมูลของกรมประมง

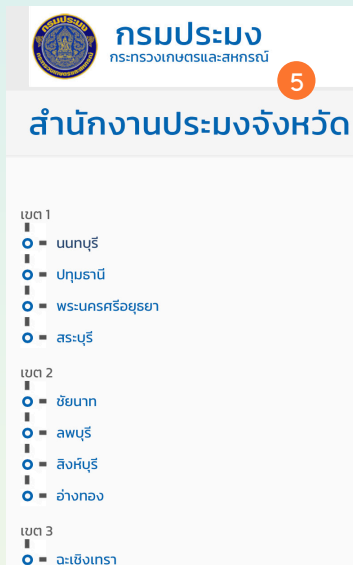
1. เข้าเว็บไซต์ของ “กรมประมง” <https://www4.fisheries.go.th/dof/main>
2. เลือกหัวข้อ “ติดต่อเรา”

3. ไปที่หัวข้อ “หน่วยงานส่วนภูมิภาค” และเลือก “อ่านต่อ”
4. เลือกหน่วยงาน “สำนักงานประมงจังหวัด”

5. เลือกเขตจังหวัดที่ต้องการขอการรับรอง

6. เลื่อนมาด้านล่างสุดของเว็บไซต์ จะพบข้อมูลติดต่อเจ้าหน้าที่

